

ເຢາວສະນຸ່ມໃໝ່ ນັກສື່ອສາຣເຮື່ອງເພດ

ເຮືອນເພື່ອຮັ້ງ ດູແລ້ວກຳໄດ້

ດອດສູ່ຄຣຄວາມສໍາເຮົາເພື່ອການສ້າງຊຸມຊນສຸຂພາວທາງເພດ
ເໜີມສໍາຫຼັບການພັດນາຕັກຍກາພເຢາວສະນຸ່ມໃໝ່ໄໝມໍສ່ວນຮ່ວມ
ໃນຮະບບອການສຸຂພາພທີ່ເປັນມີຄາ

ເຢາວຊນຮຸນໃໝ່ ນັກສື່ສາຮເຮືອງເພີຍ

ເຮືອນເພື່ອຮູ້ ດູແລ້ວກຳໄດ້ ດອດສູຕຣຄວາມສໍາເຮົງເພື່ອກາຮສ້າງຊຸມຊນສຸຂກາວະກາງເພີຍ

ພິມພົກສະໜັກທີ 1 ມີນາມຄມ 2562

ຈຳນວນພິມພົກສະໜັກທີ 500 ເລີ່ມ

ພິມພົກສະໜັກທີ ບຣີໜັກ ທັກເຊີ້ນເປັນ ຈຳກັດ

ຄະນະທຳກຳ ພກ.ຄຣ.ກນກວຽຣນ ອຣາວຽຣນ

ປີຍກາ ເມືອງແມນ

ປັນມາພຣ ພູນມືຖັນພົກສະໜັກທີ

ຈະລອຍາ ທຽງຈຸບ

ອຸໄຮວັດນີ້ ມີຫຼັກສິນ

ນັນທີຍາ ດາວໂຫຼວງ

ວຽກາງ ເວັນອາອຽ

ບຣຈນາອີກາຣ ກະມາ ສັຕຍາຫຼັກສິນ

ຈຸບເລີ່ມ ເອກຣາຊ ແກ້ວມະຫີງ

ຈັດພິມພົກສະໜັກທີ ມຸນິອີສ້າງຄວາມເບົ້າໃຈເຮືອງສຸນພາພູ້ໜູງ (ສຄສ.)

คำนำ

แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ ดำเนินงานโดยมูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (ศกส.) ด้วยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มุ่งให้ทุกคนมีชีวิตทางเพศที่เป็นสุขและปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง และใช้การทำงานแบบมีส่วนร่วมและลงมือทำได้จริงของทุกคน จนสามารถสร้างพื้นที่ต้นแบบชุมชนสุขภาวะทางเพศจำนวน 12 พื้นที่ ใน 9 จังหวัด คือ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน มหาสารകาม กพสินคุ นครราชสีมา และสงขลา จนเกิดเป็นหนังสือชุด "เรียนเพื่อรู้ คุ้มแล้วทำได้"

ทั้ง 12 เรื่องเป็นการขับเคลื่อนงานสุขภาวะทางเพศในชุมชนที่แตกต่างกัน ตามสภาพสังคม วัฒนธรรม และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในชุมชน ที่สำคัญ ทั้ง 12 พื้นที่นี้ ทีมทำงานผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับ การปรับฐานคิดมุ่งมอง "เรื่องเพศเชิงบวก" มาแล้ว ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นสำคัญ ของการทำงานในการสร้างให้เกิด "ผู้นำการเปลี่ยนแปลง" โดยการมีส่วนร่วมของ คนในระดับต่างๆ ตามแบบ "ไมเดลเชิงนิเวศวิทยา"

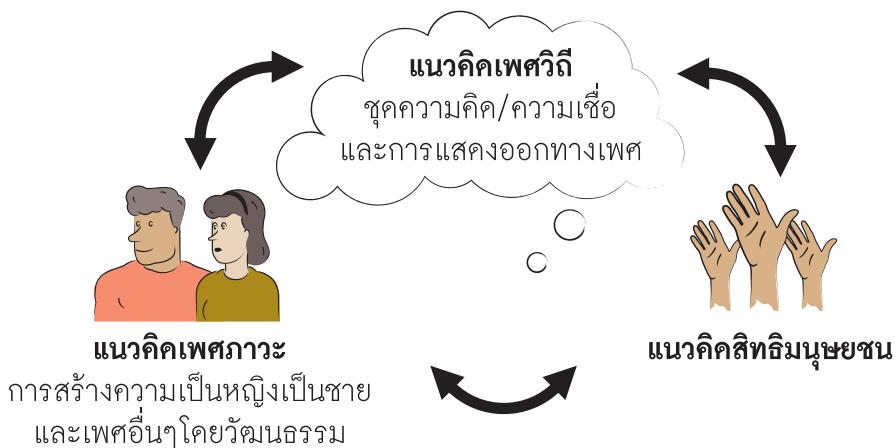
ท้ายนี้ ผู้จัดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือชุด "เรียนเพื่อรู้ คุ้มแล้วทำได้" จะเป็นประโยชน์และสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศได้ไม่มากก็น้อย

มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (ศกส.)

ความสำคัญของแนวคิด “เรื่องเพศเชิงบวก”

เพื่อให้เกิด “ชุมชนดั้นแบบสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ” คนทำงานควรมีความเข้าใจตรงกันถึงการสื่อสาร “เรื่องเพศเชิงบวก” ว่า

- เรื่องเพศ ไม่ใช่แค่เรื่องเพศสัมพันธ์ แต่ยังมีมิติค้านสุขภาพทัศนคติ รวมถึงทักษะการใช้ชีวิตที่จำเป็นต้องเรียนรู้ให้เหมาะสมกับช่วงวัย
- เรื่องเพศไม่ใช่เรื่องส่วนตัว หรือเรื่องของคนในครอบครัว แต่เป็นเรื่องของทุกคนในชุมชนที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมรอบให้เป็นสังคมที่ทุกคนมีชีวิตเป็นสุข และปลดภัย
- การพูดคุยเรื่องเพศ ใช้การซึ้งให้เห็นประโยชน์ ไม่ใช้การบังคับ ปั่นจู๊ซึ่งอาจนำไปสู่การท้าทาย ค่อค้าน
- ผู้ที่ประสบปัญหาไม่ใช่ “ตัวปัญหา” แต่คือคนที่ “กำลังเผชิญปัญหา”

รู้จัก เข้าใจโมเดลเชิงนิเวศวิทยา กับการสร้าง “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง”

โมเดลเชิงนิเวศวิทยา เป็นโมเดลที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพด้วยการจัดระบบตั้งแต่ระบบสังคมจนถึงระดับบุคคลให้มีความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพคนเองและมีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ

ในการทำงานสร้าง "ชุมชนต้นแบบสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ" จำเป็นต้องทำงานกับคนทุกภาคส่วนทั้งระบบที่อยู่ในชุมชน เพื่อให้เกิด "ผู้นำการเปลี่ยนแปลง" ในทุกระดับ

“ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” เพื่อร่วมกางคนสำคัญในการสร้าง “ชุมชนต้นแบบ”

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง เมื่อตอน “นักจัดการเชิงกลยุทธ์” ทำหน้าที่ประสานบริหารจัดการภาคีเครือข่าย ออกแบบกิจกรรม กระบวนการทำงานให้เฉพาะเจาะจง กับกลุ่มเป้าหมาย ขับเคลื่อนและผลักดันแผนปฏิบัติการ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วม กับภาคีหันส่วน 3 ระดับ คือ

1. ภาคียุทธศาสตร์ คือ ผู้กำหนดนโยบาย สนับสนุน เอื้อทรัพยากรคน งบประมาณ ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบอกต่อการ ทำงานให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เพื่อขยายผลการทำงานให้กว้างขวางขึ้น

2. ภาคีสนับสนุน คือ ผู้สนับสนุนทรัพยากรด้านคน วิชาการ เปิดพื้นที่ อนุมัติให้มีการดำเนินงานในชุมชนได้ รวมถึงเป็นคนที่ชุมชนยอมรับนับถือ

3. ภาคีปฏิบัติการ คือ ผู้จัดบริการให้ความช่วยเหลือเยาวชนทุกด้าน สามารถเข้าถึงเยาวชน มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย

คุณสมบัติที่จำเป็นของ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง”

มีความมุ่งร่วมค้าน
เรื่องเพศ

มีทักษะคิดวิเคราะห์รากเหง้า
เชิงวัฒนธรรม และ
เชิงโครงสร้างสังคม
ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยท้าท่องวัยรุ่น

มีทัศนคติเรื่องเพศ
เชิงบวก

มีทักษะการทำงาน
กับภาคีอย่างมีส่วนร่วม

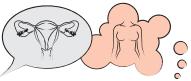

มีทักษะสื่อสารเชิงบวก

มีทักษะออกแบบกระบวนการ
เรียนรู้เพื่อสร้างการ
เปลี่ยนแปลง

“ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” สร้างได้ด้วยวัฒนธรรมการทำงาน 7 ด้าน

-
1. กำหนดภารกิจทัศน์ร่วม มีเป้าหมายตรงกัน มีความเข้าใจ
หลักการ แนวทาง และกระบวนการทำงานให้ถึงเป้าหมาย
ร่วมกัน
-
2. เปิดโอกาสและกระตุ้นให้พัฒนาวัตถุกรรม โดยคึ่งศักยภาพ
คนทำงานให้ได้ทดลองอย่างอิสระ เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้
มาสู่การปรับพัฒนางานได้อย่างเต็มที่
-
3. เข้าใจเรื่องเพศเชิงบวก ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน
ประสบการณ์ตรง หรือประสบการณ์จากการจำลอง
สถานการณ์ในสังคม
-
4. เสริมทักษะและเพิ่มพูนความรู้ด้านต่างๆ สนับสนุนให้
เข้าร่วมการอบรมเพื่อขยายมุมมองและทักษะในการทำงาน
และให้โอกาสได้ร่วมประชุมระดับชาติและนานาชาติ
-
5. จัดเวทีแลกเปลี่ยนแบบเสริมพลังใจ โดยใช้เวทีถอด
บทเรียนเป็นระยะ ให้เกิดมุ่งมั่นที่หลากหลาย เดิมประดิษฐ์ที่
เกี่ยวข้องกับเยาวชน ชุมชน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี
ส่วนร่วม ให้ภาคีได้เรียนรู้ และมีแนวทางปรับปรุงการทำงาน
-
6. ใช้การเชื่อมโยงกับภาคีที่หลากหลาย ผ่านการนำเสนอ
ผลงานในเวทีประชุมต่าง ๆ เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น และประสบการณ์กับคนจากต่างพื้นที่
-
7. มีระบบสนับสนุน มีผู้ประสานภาคีเพื่อร่วมรับฟัง
สถานการณ์ และร่วมแก้ไขปัญหางานเป็นระยะตามแผน
ปฏิบัติการ รวมทั้งสนับสนุนการทำงานด้วยเครื่องมือต่าง ๆ

3 กลยุทธ์สำคัญ สำหรับ “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง”

- การจัดการกลไกภาครัฐ
- การจัดบริการที่หลากหลาย
- การพัฒนาทักษะ

เยาวชนรุ่นใหม่ นักสื่อสารเรื่องเพศ

โครงการวัยรุ่นพันธุ์ใหม่เข้าใจเรื่องเพศเพื่อสุขภาวะที่ดี
กลุ่มเด็กวัยรุ่นของประเทศไทย

ผู้จัดการ : ต.หัวยช้อ อ.เชียงของ จ.เชียงราย
กลุ่มเด็กที่ใช้ : จัดบริการหลักหลาย, พัฒนาทักษะ

กลุ่มเด็กวัยรุ่นของ มีประสบการณ์ทำงานด้านการป้องกันอุดสีและการเสริมศักยภาพเยาวชนมาอย่างยาวนาน โดยยึดแนวทางการทำงานแบบ "คนใน" ใช้ชีวิตอยู่กับวิถีชุมชนตำบลหัวยช้อ ทำให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ นำเชื่อถือ และได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน ในพื้นที่ โดยเฉพาะภาคคึกคักไกคุ้มครองเด็ก ในการร่วมจัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องเพศ เอดส์ อนามัยเจริญพันธุ์ สุขภาวะทางเพศ และสิทธิเด็ก รวมทั้งเป็นเครื่องข่ายให้ความช่วยเหลือและส่งต่อภานุรักษ์งานทุกภาคส่วนในอำเภอเชียงของ และจังหวัดเชียงราย

กิจกรรมที่เยาวชนมีกับฆ่าให้คำปรึกษาและส่งต่อได้

- จัดให้มีการสนทนากลุ่มเล็กประจำ斬่ำເສນອ (เช่น ทุก 2 เดือน) เพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจสุขภาวะทางเพศ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ป้องกันการห้องไม่พร้อม และข้อบูล แหล่งบริการค้านสุขภาพ และแลกเปลี่ยนสถานการณ์แนวคิดมุมมอง เรื่องเพศอย่างต่อเนื่อง

- จัดให้มีกระบวนการทำงานโดยแกนนำ ให้แกนนำ 1 คน เป้าถึง กลุ่มเพื่อน 5 คน และทำกิจกรรมให้ความรู้ในกลุ่มเพื่อน จำนวน 5 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งแกนนำจะทำหน้าที่ในการเตรียมข้อมูลและบันทึก หลังกิจกรรม

คุณสมบัติสำคัญของศูนย์ Small Smile ที่ออกแบบโดยเยาวชน

- บรรยากาศและการจัดบริการสอดคล้องตามความต้องการของเยาวชน ทั้งช่วงเวลาให้บริการ และสถานที่มีความเป็นส่วนตัว

- ที่มีงานให้ความสำคัญกับการเก็บรักษาความลับ

- วิธีออกแบบให้มีมุมเป็นร้านน้ำปั่น ขายกาแฟ ทำให้ทุกคนสามารถเข้ามาพะเปะ พูดคุยกันได้ทุกเรื่อง ไม่มีภาพว่าเป็นศูนย์ให้บริการเฉพาะเรื่องสุขภาพ

- สามารถสื่อสารกันได้อย่างมุ่งคิดถึงคนเอง หรืออโศกคำแนะนำ/คำปรึกษาจากทีมงานได้ที่ศูนย์ หรือผ่านช่องทาง Line และ Facebook

- เยาวชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงบริการสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์

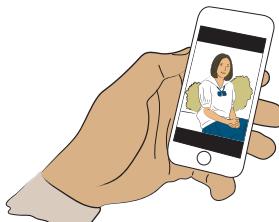
ข้อคิดสำหรับการทำงานกับวัยรุ่น

- ควรเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรม ก่อนเริ่มทำการ โดยสอบถามจากกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นเป้าหมายโดยตรง รวมทั้งสอบถามจากพ่อแม่ และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับวัยรุ่น

- การดำเนินกิจกรรมต้องมีความยืดหยุ่น อดทนลังกับวิถีชีวิตและความต้องการของวัยรุ่น โดยมี เป้าหมายคือ เเข้าให้ถึงใจของวัยรุ่น ด้วยการรับฟังอย่างจริงใจปราศจากคติ ไม่ตัดสิน ถือเป็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัย

- ช่องทางสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ต้องมีความหลากหลาย และทำให้กลุ่มเป้าหมายมันใจว่ามีความเป็นส่วนตัว เพื่อให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่ม

- ทีมสนับสนุนต้องมีความพร้อมทำงานกับเยาวชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ให้เยาวชนเข้ามาร่วมด้วยในฐานะ "หุ้นส่วน"

- สร้างความเข้าใจให้กับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ให้เห็นภาพเดียวกันในการทำงานกับเยาวชน การบันทึกเนื้อหาการดำเนินงาน สรุปผลกิจกรรม ข้อเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาแนวทางการทำงานอย่างเป็นระบบ

ໃຄ ກໍາອະໄໄ ເພື່ອພັດນາຄູນຍິບຮົກເຮມ ທີ່ເປັນມີຕຽບສໍາຫຼັບວ້ຍຮຸນໃນຊຸມຊັບ

หน่วยงานสังกัดสามารถสุข

- สนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม
ตามแผนปฏิบัติการ
- ร่วมเป็นพี่เลี้ยง
สนับสนุนการ
ทำงานเชิงรุก
ของ อสม.

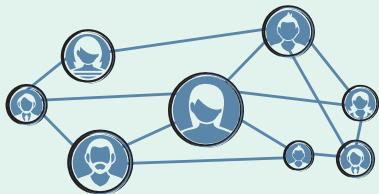
หน่วยงานสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

- สนับสนุนงบประมาณดำเนิน
งานกิจกรรม

หน่วยงานสังกัด พมจ.

- ร่วมให้บริการช่วยเหลือ
และส่งต่อความระบบบริการสุขภาพ
และสังคมอย่างครอบคลุม

- ร่วมประชุมหารือการทำงานตาม
แผนปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการ

อสม.

- ร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น และแจ้งข้อมูลข่าวสารมาที่ศูนย์ฯ

แกนนำเยาวชน

- จัดกิจกรรมให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศ เพื่อเข้าถึงเยาวชนกลุ่มต่างๆ

- ให้คำแนะนำเบื้องต้น รวมถึงส่งต่อเพื่อนที่ประสบปัญหาให้ได้รับบริการจาก small smile ทุกช่องทาง

กลุ่มเคียงริมโขง

- ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการอย่างเข้มข้น

- พัฒนาศูนย์ small smile เป็นจุดบริการเบื้องต้นในชุมชน และส่งต่อเจ้ารับบริการสุขภาพรายกรณี

- สร้างแกนนำเยาวชน เสริมศักยภาพและสร้างแกนนำเยาวชน

แม้กรุ่นเป้าหมายจะอยู่ที่วัยรุ่น แต่ในการทำงานจริง
ต้องออกแบบกิจกรรมให้ทุกช่วงวัยมีโอกาสเข้ามาร่วมเรียนรู้
โดยใช้ความรู้ ข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำอย่างต่อเนื่องให้เหมือนเป็น
เรื่องคุ้นเคยสุภาพหัวไป ที่สำคัญ ต้องมีภาคีเครือข่ายที่สามารถ
ให้คำปรึกษา และส่งต่อได้กรณีต้องการความช่วยเหลือทั้ง
แบบทางการและไม่เป็นทางการ

บทเรียนจากทีมงาน

หน่วยงานในพื้นที่ :

โครงการเดียงริมโขง

ผู้ประสานงานโครงการ

นางปภาดา ทะอาชา

4 หมู่ 19 บ้านเกษตรสมบูรณ์ ตำบลห้วยซ้อ

อ.เชียงของ จ.เชียงราย 57140

โทรศัพท์มือถือ : 095-859-7094

E-mail : sonsana2515@hotmail.com

หน่วยงานหนุนเสริมพื้นที่ :

มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.)

86/58 โครงการวิชั่นスマาร์ทซิตี้ ถนนกรอินทร์

ตำบลคลาคવัณย์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ : 02 525 4922-23

โทรสาร : 02 525 4938

www.whaf.or.th

หนังสือชุด "เรียนเพื่อรู้ คุ้มแล้วทำได้"
ตอนสุ่มความสำเร็จการทำงาน
ของพื้นที่ต้นแบบชุมชนสุขภาวะทางเพศ ประกอบด้วย

1. เยาวชนรุ่นใหม่ นักสื่อสารเรื่องเพศ (เชียงราย)
2. อสม.นักสื่อสารสุขภาวะทางเพศแห่งชุมชนชาติพันธุ์ (เชียงราย)
3. กลไกประสานแหล่งเรียนรู้และระบบส่งต่อในชุมชน (กาฬสินธุ์)
4. บริการที่เป็นมิตรแบบเสริมพลังแม่วัยรุ่น (เชียงใหม่)
5. กศน.พุดเรื่องเพศอย่างปลดปล่อย (เชียงใหม่)
6. สร้างนักวิจัยชุมชน ร่วมแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม (แม่ฮ่องสอน)
7. พื้นที่เรียนรู้เรื่องสุขภาวะทางเพศในสถานประกอบการ (ลำพูน)
8. กลไกเกื้อกูลตามธรรมชาติในชุมชน (พะเยา)
9. พัฒนา อสม.สู่การเป็นนักจัดการสุขภาวะทางเพศ (มหาสารคาม)
10. การออกแบบสื่อเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพื้นที่สื่อสารเรื่องเพศเชิงบวก (นครราชสีมา)
11. แนวทางการทำงานกลไกตำบลสุขภาวะทางเพศ (เชียงราย)
12. โรงเรียนประดမต้นแบบสุขภาวะทางเพศ (สงขลา)

